

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα
Τ: 2107233221, W: www.nchr.gr, E: info@nchr.gr

ΔΗΛΩΣΗ

Η ΕΕΔΑ εκφράζει σοβαρή ανησυχία για τη σύνδεση της αμοιβής δικηγόρων με την οικειοθελή αναχώρηση αιτούντων άσυλο

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), στο πλαίσιο της θεσμικής της αποστολής για την παρακολούθηση της εφαρμογής των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων της χώρας στον τομέα της διεθνούς προστασίας και ιδίως της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, παρακολουθεί στενά τις πρόσφατες νομοθετικές και κανονιστικές εξελίξεις στον τομέα του ασύλου. Κατά το τελευταίο διάστημα, η ΕΕΔΑ έχει τοποθετηθεί επανειλημμένα επί διαδοχικών νομοθετικών πρωτοβουλιών που, πέραν της προσαρμογής της εθνικής έννομης τάξης στο νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, εισάγουν σημαντικές μεταβολές στο καθεστώς υποδοχής, εξέτασης και προστασίας των αιτούντων διεθνή προστασία.¹ Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η υπ' αριθ. 120961/2026² Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) που δημοσιεύθηκε στις 30 Ιουνίου για την παροχή δωρεάν νομικής καθοδήγησης κατά τη διοικητική διαδικασία εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας στον α' βαθμό, με την οποία καθορίζονται οι όροι παροχής της σχετικής υπηρεσίας, η συγκρότηση Μητρώου Δικηγόρων Νομικής Καθοδήγησης και οι κανόνες οργάνωσης και χρηματοδότησης του νέου συστήματος.

Η ΕΕΔΑ έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει ότι η έγκαιρη, αξιόπιστη και ανεξάρτητη νομική ενημέρωση και συνδρομή των αιτούντων άσυλο αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος στο άσυλο και την πρόσβαση στη διεθνή προστασία, όπως αυτό κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (ΧΘΔΕΕ).³ Η εισαγωγή του θεσμού της δωρεάν νομικής καθοδήγησης στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στον α' βαθμό συνιστά, κατ' αρχήν, θετική εξέλιξη, η οποία δύναται να ενισχύσει την ποιότητα και τις εγγυήσεις της διαδικασίας.⁴

¹ Βλ. ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις στη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο: «Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου», Μάιος 2026, <https://tinyurl.com/yxmk9892>.

² Βλ. ΚΥΑ 120961/2026 - ΦΕΚ 3944/Β/30-6-2026 «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας παροχής δωρεάν νομικής καθοδήγησης στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας, του Μητρώου Δικηγόρων Νομικής Καθοδήγησης, καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας».

³ Βλ. ΕΕΔΑ, Επεξηγηματικό Σημείωμα, Η αναστολή της υποβολής αιτήσεων ασύλου και η παραβίαση του διεθνούς δικαίου, Ιούλιος 2025, <https://tinyurl.com/52vnh75v>, και ΕΕΔΑ, Έκθεση Αναφοράς της ΕΕΔΑ για το Προσφυγικό και το Μεταναστευτικό Ζήτημα (Μέρος Β'), Σεπτέμβριος 2020, <https://tinyurl.com/2hd7mw3n>.

⁴ Βλ. ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις στη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο: «Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου», Μάιος 2026, <https://tinyurl.com/yxmk9892>.

Επιπλέον, η ΕΕΔΑ αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο των Δικηγόρων ως υπερασπιστών των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και έχει υπογραμμίσει την αναγκαιότητα σε ένα Κράτους Δικαίου να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους.⁵

Ωστόσο, η ΕΕΔΑ εκφράζει σοβαρή ανησυχία για τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 3 της ΚΥΑ, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται πρόσθετη αμοιβή ύψους 250 ευρώ στον Δικηγόρο που παρέχει τη νομική καθοδήγηση, εφόσον ο αιτών άσυλο υποβάλει αίτηση οικειοθελούς αναχώρησης εντός δύο μηνών από τη σχετική συνεδρία.

Η πρόβλεψη αυτή δημιουργεί σοβαρά ζητήματα συμβατότητας με τις θεμελιώδεις αρχές της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του Δικηγορικού λειτουργήματος, όπως κατοχυρώνονται στον Κώδικα Δικηγόρων και στον Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγορικού Λειτουργήματος. Η σύνδεση της αμοιβής του Δικηγόρου με μια συγκεκριμένη μεταγενέστερη επιλογή του αιτούντος δύναται να δημιουργήσει κίνητρο επηρεασμού του περιεχομένου της νομικής καθοδήγησης ή, αντικειμενικά, να θέσει υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία και την ουδετερότητα της παρεχόμενης ενημέρωσης.

Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει ότι σκοπός της νομικής καθοδήγησης είναι η παροχή πλήρους, αντικειμενικής και αποτελεσματικής ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τις διαδικαστικές επιλογές των αιτούντων και όχι η προώθηση συγκεκριμένης έκβασης της διαδικασίας. Η διασφάλιση της εμπιστοσύνης μεταξύ Δικηγόρου και ωφελούμενου, καθώς και της ανεξαρτησίας της νομικής συμβουλής από κάθε είδους οικονομικά κίνητρα, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος σε νομική καθοδήγηση.

Η ΕΕΔΑ διατυπώνει, επίσης, προβληματισμό ως προς τις ρυθμίσεις της ΚΥΑ που προβλέπουν την παρουσία εξουσιοδοτημένου προσωπικού του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου κατά τη διάρκεια των συνεδριών νομικής καθοδήγησης για σκοπούς «εποπτείας και αξιολόγησης», καθώς και ως προς τον αποκλεισμό των Δικηγόρων από την πρόσβαση στα στοιχεία των φακέλων των αιτούντων. Οι προβλέψεις αυτές εγείρουν ζητήματα ως προς τη διασφάλιση των αρχών της ανεξαρτησίας, της εμπιστευτικότητας και της σχέσης εμπιστοσύνης που οφείλουν να διέπουν την παροχή νομικής καθοδήγησης. Παράλληλα, ενδέχεται να επηρεάσουν την πληρότητα και την αποτελεσματικότητα της ενημέρωσης που παρέχεται στους αιτούντες, ιδίως όταν ο Δικηγόρος καλείται να ασκήσει τα καθήκοντά του χωρίς πρόσβαση στα βασικά στοιχεία της υπόθεσης.

Υπό το φως των ανωτέρω, η ΕΕΔΑ καλεί τα συναρμόδια Υπουργεία να προχωρήσουν άμεσα στην κατάργηση ή αναθεώρηση ιδίως της διάταξης του άρθρου 9 παρ. 3 της ΚΥΑ 120961/2026, ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωσή της με τις αρχές της ανεξαρτησίας του Δικηγορικού λειτουργήματος και η παροχή επαρκούς, αξιόπιστης και αντικειμενικής νομικής καθοδήγησης στους αιτούντες διεθνή προστασία.

---

⁵ Βλ. ΕΕΔΑ Δήλωση για τους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του προσφυγικού/μεταναστευτικού, Απρίλιος 2024, <https://tinyurl.com/mw5hc72s>.